Kilenczedik évfolyam. 58-ik szám. Kolozsvártt, 1879. kedd márczius 11.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A delegatiókból.

(Sr.) A delegatiók mostani ülésszaka egészen más jelleget öltött, mint a hogy előre jelezve volt. A közös kormánynak a boszniai hadi operatióra vonatkozó előterjesztései már a mult év végén általánosságban megvitatva voltak és csak azok részletezése követeltetett mostanra. De épen e részletezés vetett fel sok kérdést, keltett sok megjegyzést, ugy, hogy az egy pár napra számitott ülésszak, egy pár hétre is kiterjed. Mert a kiadásokat, melyek nagy részben megtörténtek, változtatni ugyan nem lehet, de azokban előfordultak oly intézkedések, melyek kihivják a birálatot. Igy pl. Boszniában utra, vasútra és hidra körülbelől 14 milliót költött a hadügyi kormány; noha még ezzel sincs fedezve a szükséglet. E költség egy részét kizárólag katonai szempontból is bizonyára lehet indokolni, mert a hadsereg közlekedését, élelmezését, szükség esetén biztositását csak az elhanyagolt utak használható állapotba helyezésével, a Száván át hid-épitéssel lehete biztositni. De ebből nem következik, hogy a hid legyen vashid, kőpillérekkel; hogy vasútat épitsünk Serajevoba, Banyalukába, és különösen épen nem következik az, hogy az épitkezéseket folytassuk és igy oly befektetéseket tegyünk ezekben a tartományokban, melyekre feltétlenül szükségünk nincs, melyek nekünk nem törlesztik magukat és különösen épen nem lehet ezt a gazdálkodást a katonai kormányra bizni. Ebben az eszmekörben mozog a delegatiók albizottságainak tanácskozása és már eddig is hallhatta a közös kormány, hogy már eddig is túlment a kellő határokon, reméljük, hogy gondoskodni fognak a delegatiók kellő korlátokról is, hogy jövőre ilyesmi ne történjék. Mert az eddig történtek egy részére még el lehet fogadni egyfelől: a feltétlen szükségesség és hirtelen elhatározás szükségét, másfelől; a költségek törlesztésének lehetőségét magyarázatul és mentségül; mert az csakugyan bizonyos, hogy a hadsereg élelmezése épen az útépitések által lett lehetővé és olcsóbbá. De most, miután a reductio még tovább vitetik, miután a tartomány le van csillapitva, csakugyan nem szükséges az útépitést tovább folytatni; annak fentartására pedig a tartomány munkaerejét teljes mértékben igénybe kell venni, mert annak hasznára válik a közmunka, viselje annak terheit is.

A külpolitikával még eddig keveset foglalkoztak ez alkalommal a delegatiók. Ez, ugy hisszük, a teljes ülések tárgyát fogja képezni. Csak a berlini szerződésnek a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó pontjai iránt tettek az osztrákok kérdést; megtámadván Magyarország kormányát, hogy ellenzé a Szerbiával való vámszövetséget, megróván a közös kormányt, hogy Bosznia vámviszonyai és Bulgariával való vámviszonyunk iránt nem intézkedett. Az utóbbi vádpontokat annyiban jogosultaknak tartjuk, a mennyiben sürgősen szükséges csakugyan az intézkedés, a vámviszonyok rendezése tekintetében. De azért elhamarkodni azt nem kell. És Neuwirth támadása teljesen visszautasitandó, mert egy olyan eszme, milyen a Szerbiával való vámszövetség, nem egy nap elhatározása kell, hogy legyen, megfontolandó itt egyfelől: a monarchia két felének viszonya, nemzetgazdasági érdeke; másfelől: a külföldi államok magatartása ez eszmével szemben; mert ezekre nézve sem lehet közönyös az, hogy monarchiáuk vámvonalai és vámrendszere oly területekre kiterjedjen, melyen nekik is nagy érdekeik vannak.

A külpolitikában gr. Andrássy igen érdekes, sőt fontos nyilatkozatokat tett. Novi-Bazarnak megszállása semmi szin alatt nem terveztetik, a porta beleegyezése nélkül; nem áll az, hogy Oroszországgal alkudozások folynának Rumeliára nézve, vagy, hogy csak a nagykövetek conferentiája felvetve és elfogadva lett volna e tárgyban. Gr. Andrássy feltétlenül áll a berlini szerződés álláspontján, ebből kifolyólag Oroszországnak concessiókat nem tehet, azt visszavonulásra kell kényszeritnie, különben, hogy erre lehet kilátás most inkább, mint valaha; arról meggyőződhetik mindenki, egyfelől abból, hogy Oroszország seregeit már is meginditotta, másfelől abból, hogy expansiv politikája következtében oda haza olyan állapotok jöttek létre, hogy újra a „magábavonulás“ korszaka kell, hogy reá nézve bekövetkezzék — ha széthullni nem akar.

A képviselőház ülése.

— Márczius 7. —

Ghyczy Kalmán elnök bemutatja Esztergommegye feliratát a fényüzési adók eltörléséért; Zombor városát adóhátraléknak leiratása iránt; Ungmegyéét a népiskolákban a magyar nyelv kötelező oktatásáért; a budapesti ipartársulatét a budapesti adófelügyelő igazságtalan és kiméletlen megadóztatási javaslatai ellen.

Kihirdettetik a tegnapi szavazás eredménye, mely szerint az erdőbizottság tagjaiul megválasztattak: Odescalchy A. herczeg, Ugron G., Kende P., Lészay L., Perényi Zs. b., Lukács L., Migazzy V. gr., Tisza L., Károlyi T. gr., Kemény K. b., Szontagh P. (gömöri.)

A közlekedési bizottság hiányzó tagja helyébe Perczel L. választatott.

Folytattatik az államköltségvetés részletes tárgyalása, jelesül a pénzügyminisztérium költségvetésében az államerdők.

Gyurgyik Gyula visszapillantást vetve a körmöczbányai erdők történeti viszonyaira, egy bizottság kiküldését inditványozza, mely az államkincstár és Körmöcz városa között az ottani erdők kezeltetése és kihasználása iránt fönnálló jogviszonyt megvizsgálja és eljárása eredményéről a háznak jelentést tegyen.

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter mindkét fél érdekében szükségesnek tartja ez ügy végleges eldöntését. — Erre legczélszerübb volna az egyezség, mi hogy létrejöjjön, kész a lehetőt megtenni. A parlamenti enquéte kiküldése nem vezetne eredményre, miért is az inditványt mellőztetni kéri.

A többség elveti az inditványt, s elfogadja az előirányzatot.

A bányászatnál Szontagh Pál (gömöri) óhajtaná, hogy a bányamüvek különittessenek el az összes kohóművektől s ezek ismét a pörölyözőktől. Ajánlja továbbá, hogy ne a Martin-féle rendszer szerint gyártsák az aczélt, hanem Bessemer-mód szerint. — Elfogadja az előirányzatot. Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter maga is az tartja, hogy minél előbb át kell térni a Bessemer-aczél gyártására, hogy az országban ez a rendszer is meghonosuljon. Ennek elérésére gondoskodni fog a szükséges intézkedések megtételéről. (Helyeslés.) Stoll Károly felhozza, hogy a bányaerdők kérdése már 71. óta áll napirenden, de mindeddig nem oldatott meg, ezért ajánlja azt a pénzügyi- és kereskedelmi miniszterek figyelmébe; mire az előirányzat megszavaztatik.

A nyugdij-rovatnál Gyurgyik Gyula a bányászok számára uj nyugdij-törvény alkotását sürgeti. Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter a pénzügyi bizottság javaslatának elfogadását kéri, mely kiterjed a nyugdijügyre. Az előirányzat elfogadtatik.

Az államnyomdánál Orbán Balázs kifogásolja a nagy költekezést s csak a személyi járandóságoknál legalább is 60 ezer frtot vél megtakarithatónak. Van e nyomdának egy térképosztálya 13 ezer frt fizetéssel. E fizetés 12 év alatt 156 ezer frtot tesz ki; de hogy ez összegért miféle térképet állitották elő, azt nem tudja; de tudja azt, hogy ha valaki Magyarország jó térképet akarja megszerezni, a Generalstab németszövegü térképéhez kénytelen folyamodni. Legalább e jeles térképet igazittatná ki a miniszter magyarra. Az előirányzat a pénzügyminiszter és Hegedüs előadó felszólalása után megszavaztatik.

Az államjavaknál Orbán Balázs ellenzi azok eladását, mert a tapasztalás mutatja, hogy ezeken ugy sem lehet becsületes áron tuladni. A többség Hegedüs előadó után elfogadja az előirányzatot.

A földadó szabályozásánál Stoll Károly felsorolja a kataszter körül elkövetett visszaéléseket s a községekre nehezedő nagy terheket, e tekintetben gyökeres intézkedések megtételét kéri. A többség az előirányzatot megszavazza.

A pénzügyminiszterium költségvetésének többi tételei vita nélkül megszavaztatván, következik a közlekedési minister költségvetésének tárgyalása.

Törs Kálmán: T. képviselőház! (Halljuk!) A veszély, a mely a magyar alföldet s különösen a Tiszavidéket fenyegeti, oly komoly szinben tünik föl, hogy a t. ház bizonyára indokoltnak fogja találni, ha azok a képviselők, a kik épen a fenyegetett vidékek bizalmából ülnek a házban, e pillanatban sürgősebb kötelességet nem ismernek, mint ujra fölhivni a kormány figyelmét a fenyegető vészre s kérni a fenyegetett nép és vidék számára a segélyt.

Szentes városa, melynek bizalma a házba küldött, Szeged után a legnevezetesebb városa a komolyan fenyegetett vidéknek, e pillanatban azért is különös fontosságot érdemel, mivel hasonló, de tán kevésbé intensiv veszély idején épen Szentes lakosságától vár segitséget a szomszéd vidék népessége is. Most ez a Szentes maga szorul segitségre s már-már fáradni kezd az önvédelmi harczban.

E perczben veszem a következő sürgönyt: (Halljuk!)

„Szentes, márcz. 7. 10 óra 45 percz. A közmunka- és közlekedésügyi miniszteriumot megkerestem, hogy 5 vagy 6 dereglyét küldjön földhordásra a szükséges utászokkal. Kérem hasson közre. Küzdelmünk iszonyu. 19,000 öltöltést védünk. Balogh János polgármester.

A sürgönyt volt már alkalmam közölni a közmunkaminiszter urral s volt szerencsém tőle megnyugtató választ nyerni; s ha most a kérést a t. ház előtt megujitom, teszem azért, hogy alkalmat szolgáltassak az igen t. miniszter urnak a nyilvánosság előtt is megadni a megnyugtató választ. (Helyeslés.)

Péchy Tamás közlekedési miniszter kötelességének fogja tartani, oda törekedni, hogy az árvizveszélylyel szemben a várost semmi, vagy mentől kevesebb csapás érje, s ámbár minden katona és mérnök, a ki rendelkezésére állott, már el van foglalva, mégis — ha szükséges lesz — fog munkaerőt szakitani és a veszélyeztetett pontra küldeni. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán figyelmezteti a minisztert azon állapotra, melybe a Terézváros déli része az ujonnan épült vaspályatöltés által jutott. A vaspályavonal ugyanis sokkal magasabban fekszik, mint a ferenczvárosi dunapart, és igy a töltés és a város közt nagy mélységek támadtak, melyekben — minthogy az alkalmazott áteresze elégtelenek — az ott összegyült viz büzös posványt képez és az egészségügyi állapotot fenyegeti. Itt vagy több áteresztő kellene épiteni, vagy pedig azon mélységek betömése iránt intézkedni.

Péchy Tamás közlekedési miniszter arra utal, hogy ily eset a Margithid alatti városrészben is fordult elő, hol szintén az ő közbenjárásával vették a bajnak elejét, a kérdéses esetben is kész intézkedni.

Széll György a Tisza-szabályozásra vonatkozólag határozati javaslatot terjeszt elő. Miután az eddigi szabályozási munkák elégteleneknek és hiányosoknak bizonyultak, utasittatni kéri a közlekedési minisztert, hogy a szabályozás eddigi eredményeiről és a tapasztalt hiányokról jelentést tegyen, hogy a ház határozhasson, miként lehet az Alföldet folytonosan fenyegető veszélynek eleget tenni.

Rohonczy Gedeon országos küldöttség kiküldését is kivánja.

Péchy Tamás közlekedési miniszter készségesen elfogadja a Széll inditványát: s jelentést akkor fogja beterjeszteni, ha az alsó tiszai átvágások be lesznek fejezve, hogy az azoknál teendő tapasztalatokat is felvehesse a jelentésbe. Rohonczy inditványát időelőttinek tartja s azt akkorra kéri halasztani, ha a jelentés tárgyalás alatt lesz.

Erre Rohonczy visszavonja inditványát, és a ház Széll György határozati javaslatát fogadja el.

Ráth Károly a központi igazgatásra vonatkozólag kiván néhány észrevételt tenni.

Elnök figyelmezteti szólót, hogy azon gyakorlat szerint, melyet a ház a jelen költségvetésnél követ, az általános tárgyalás a jelen tárcánál már megtörtént, a miért szóló csak a felolvasott tételhez szólhat.

Madarász József az elnökkel szemben megjegyzi, hogy ezen gyakorlat nemcsak a jelen költségvetésnél követtetik. Különben azt hiszi, hogy Ráth azt, a mit a központi igazgatásról általánosságban kiván előadni, e tételnél is előadhatja.

Ráth Károly a vasuti tariffa kérdésében a minisztertől nem általános frásisokat, hanem komoly, nyilt, kormányférfiuhoz illő nyilatkozatot kér. Kérdi a minisztert, hogy mi történt eddig azon irányban, hogy az államnak keze a tariffák kérdésében megkötve ne legyen, mert eddigelé az volt a mentség, hogy nagyobb eredményeket elérni lehetetlen volt. Ugy találja, hogy az államvasutak igazgató-tanácsában az ipar és kereskedelem részéről közvetlen érdekeltek nincsenek kellőleg képviselve; vajjon e szervezetet nem lehetne-e ugy megváltoztatni, hogy az érdekelt körök képviseltetésének is tér engedtessék?

Péchy Tamás közlekedési miniszter utal arra, hogy a miniszter keze a törvény által van megkötve és azzal ellentétes intézkedéseket a miniszter nem vihet keresztül. Hivatalba lépése óta folyton arra törekszik, hogy a tariffa tekintetében eredményeket érjen el, és köteléki tariffák létrehozását czélozza, mert csak igy lesz a szallitási árleengedésnek oredménye.

Ezután a központi igazgatásra előirányozott tételek megszavaztattak.

A tanácskozás befejezése után Madarász József azon kérést intézi a házhoz, hogy miután holnap igen fontos kérvények tárgyalása kerül napirendre, és több héten át a kérvények tárgyalása elmaradt, holnap 12 órakor kezdessék azok tárgyalása, ne pedig ½2 órakor. (Helyeslés.)

A közlekedési miniszter jelenti, hogy holnap (szombaton) fog válaszolni Rohonczy Gedeon interpellátiójára.

Ez ülés végződik 2 óra 5 perczkor.

— Márczius 8. —

A képviselőház mai ülésében folytatta a közlekedési tárcza költségvetésének részletes tárgyalását. — Simonyi Ernő visszásnak látja, hogy a vasuti s hajózási felügyelőség külön állást foglal el, kéri tehát a minisztert, hogy kebelezze be azt a miniszteriumba. — Péchy T. miniszter az oly intézményt, mely nem bizonyult rosznak, nem tartja megváltoztatandónak. — Csanádi Sándor e kiadást károsnak tartja. A ház az eredeti előirányzatot elfogadja. — A vasuti kormánybiztosok cziménél Boross Béni a vasuti csoportositások érdekében szólal fel. Nem akarja a csoportositást olykép keresztülvitetni, hogy az állam a maga kezébe centralisálja az összes vasutakat, sőt nézete szerint a vasutaknak az ország kiválóbb helyein való decentralisatiója volna szükséges. A csoportositás azon nemét azonban szóló is óhajtja, melyszerint azon vasutak, melyek az ország szivét a külfölddel egyenes összeköttetésbe hozzák, összpontosittassanak az állam kezében. — Péchy min. is szükségesnek találja, hogy azon vasutak, melyek főközlekedési vonalainkat képezik a külföldi kereskedelem tekintetében, állami kezelésbe vétessenek. E nézetből indul ki a tiszavidéki vasut reszvényeinek megvásárlásánál és a keleti vasut megvételénél. Eddig akadályul szolgált a 153 milliós adósság, melynek lebonyolitásaig nagyobb vállalatba bocsátkozni nem lehetett, — továbbá azon körülmény, hogy különösen az első erdélyi, a kassa-oderbergi, az eperjes-tarnovi és gácsországi vasutaknak rendezetlen pénzviszonyai és lebonyolitatlan ügyei vannak, melyek rendezéséig az alkudozásokkal várni kell. Szóló azonban mindent el fog követni, hogy e téren megtegye mindazt, a mit viszonyaink közt tenni lehet. Ivánka Imre helyesli a vasuti csoportositásokra nézve a házban nyilvánult nézeteket és tévesnek találja azt az eszmét, hogy az államnak minden vasutat birtokába kell venni. A helyi forgalom s a subventionált vasutak bevételének emelésére szóló szükségesnek látná a forgalmi szabályok módositását.

Hieronymi Károly fontosnak tartja a csoportositást azért is, mert a magyar állam bevételeihez mérten igen aránytalan módon kénytelen hozzájárulni e vasutak föntartásához. Az indok, mely a csoportositás kérdését nálunk oly égetővé teszi, nem is első sorban pénzügyi, hanem különösen forgalmi érdek. Az teljesen egészségtelen állapot, hogy midőn végpontokra akarunk jutni főforgalmi irányokban, akkor mindig 2—3 vasuton kell a forgalomnak keresztül mennie. Igy pl. Budapesttől Brassóig az osztrák, tiszavidéki s keleti vasuton. Szóló ennek hátrányait kifejtve, összefoglalja felszólalása czélját s constatálja, hogy a vasutak csoportositásánál, mint minden ilyen nagy intézkedésnél, egyoldalulag eljárni nem volna czélszerü. Határozottan nem volna helyes a vasutakat a legnagyobb complexumban csoportositani, hogy ez által egyoldalulag centralisáljuk s olcsóbbitsuk a központi igazgatást. Másrészt azon czélokat, melyeket e csoportositásnál első sorban kell követnünk, a decentrálisátió utján sem fogjuk elérni. Nem marad tehát más hátra, mint arra törekedni, hogy a fővárosból kiinduló vasutvonalak egy és ugyanazon igazgatóság alá helyeztessenek, s hogy ez igazgatóság alá több vonal, mint a mennyi a czél elérésére szükséges, ne egyesittessék. Van azonban még egy specialis magyar érdek is, és ez — ámbár ez a centralisátió felé irányul — hogy e fővonalok iránya Budapesten végződjék: hogy valamennyi vonal Budapestre jöjjön, s hogy azoknál a vonalaknál, a melyek az ország határának egyik szélétől a másikig mennek, a főváros egy közbenesőállomás legyen. Ez az a czél, a melyet a csoportositásnál követni kell. (Helyeslés.) A vita folytatása ezután a jövő ülésre halasztatott. — Wahrmann Mór a következő interpellátiót intézte a kereskedelmi miniszterhez: „Vajjon a miniszter tudtával és beleegyezésével történt-e az osztrák kormánynak azon intézkedése, hogy az 1868. 36-ik t.-cz. által módositott 1853. évi deczember hó 5-én kelt általános és 1857. febr. 18-án kelt dalmátországi külön vámtariffa, a dalmát forgalomra nézve f. é. jan. 1-től fogva visszaállittatott? Ha ez a miniszter tudtával és beleegyezésével történt, mikép véli a miniszter ez intézkedést összeegyeztethetőnek a fenn idézett 1868. 36 t.-cz. és a magyar korona országai és ő felsége többi királyságai közt kötött vám- és kereskedelmi szerződés 4-ik czikkével? Ha ez intézkedés, az osztrák kormány részéről a miniszter beleegyezése nélkül történt volna, tett-e a miniszter lépéseket, vagy szándékozik-e lépéseket tenni, hogy ezen ügy alkotmányos tárgyalás czéljából a törvényhozások elé hozassék, avagy, hogy hazánk kereskedelmét és iparát érzékenyen sujtó ez intézkedés megszüntettessék?“

A székely kis üst

a képviselőház márcz. 8-iki ülésén.

Csik- és Udvarhelymegye, valamint Kézdi-Vasárhely város, nem különben Alsó-Szt.-Mihályfalva, Várfalva, Felső-Szt.-Mihályfalva, Sinkfalva, Aranyos-Rákos, Bágyon, Csegez, Kövend községek az 1868. évi szeszadótörvény 12. §-át a székelyföld lakoira fenntartani kérik, bizottság tekintettel arra, hogy Tibád Antal és társainak e tárgyra vonatkozó inditványa tárgyalásra kitüzetett, e kérvényeket a ház irodájába inditványozza letétetni.

Ugron Ákos a kérvényi bizottság véleményéhez a következő módositványt terjeszti elő:

„Tekintve, hogy az 1878. XXIV. t. cz. az 1868: XVI. t. cz. 25. §-ának 2. bekezdésében foglalt azon intézkedéseket, miszerint a székelyföldön eddig egy alsó-ausztriai akónál nem nagyobb üstön 2 frtnak lefizetése mellett szeszt főzhettek, meg nem szüntette;

tekintve, hogy a pénzügyminiszter a fennálló törvény intézkedéseit és ez által a székelyföld lakosságának a kis üsttel való pálinka főzési jogát önhatalmulag meg nem szüntetheti;

tekintve végre, hogy a pénzügyminiszter 43,226 szám alatti rendeletének fenntartása minden nap kiszámithatatlan kárt okoz:

Utasitsa a ház a pénzügyminiszter urat, hogy 43,226 szám alatt kiadott rendeletét azonnal vonja vissza.“

Orbán Balázs utal arra, hogy igen fontos nemzeti, állami és nemzetgazdászati érdekek követelik azt, hogy a Székelyföld véginségre jutott népének a szóban forgó kedvezmény továbbra is megadassék; de kivánja ezt mindenekelőtt a törvény tisztelete, mely kizárja a létező törvényeknek miniszteri rendeletek általi módositását, vagy épen megváltoztatását; már pedig az elvitázhatlanul áll inditványtevő szerint, hogy a mult évben hozott szeszadó törvény az 1868-ki törvénynek a Székelyföldre vonatkozó intézkedését nem alterálja.

A pénzügyminiszter is e felfogásnak látszott hódolni, multkor Tibád erre vonatkozó inditványának indoklásakor, csakhogy a megoldási mód, melyet akkor javaslatba hozott, a végtelen elodázást vonja maga után, már pedig itt a késedelem helyrepótolhatlan veszteségeket vonhat maga után; azért melegen ajánlja Ugron Ákos inditványát elfogadásra.

Nagy György záros határidő kitüzését óhajta, melyben a miniszter ezen ügyet érdemleges elhatározás végett a ház elé terjeszsze.

Ugron G. törvénytelennek és a székelyekre nézve károsnak tartja a rendeletet s annak romboló hatását fejtegeti a székely gazdasági viszonyokra. Ezután igy szól:

„Én azt látom, hogy a t. pénzügyminiszter ur, a ki enquettere szorul, hogy ezen kérdéssel megismerkedhessék, akkor, midőn én azt hiszem, tisztán tárgyilagosan beszélek a kérdésről, beszélget és háttal hallgatja az én előadásomat. Legyenek meggyőződve, hogy mi székelyek tudni fogjuk kötelességünket, tudni fogunk arról gondoskodni, hogy azon nép, melynek jogos kivánságának önök hátat forditanak, majd annak idején önöknek forditson hátat. (Zajos helyeslés a szélső balon.)

Mi a népnek és nem magunknak életbevágó érdekeiben beszélünk és akkor, midőn a miniszter azt mondja, hogy ezen kérdésben nincsen tájékozva, akkor, mondom, ezen tájékozás előtt hátat fordit, ez oly eljárás, mely magyarázatra érdemes. Pártolja Ugron Ákos inditványát. (Zajos helyeslés a szélső balon.)

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter nem fogadhatja el Ugron Ákos határozati javaslatát, mely egy kérvény tárgyalásánál inditványoz ily

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

fontos intézkedést. Ugron Gábor képviselő ur — igy folytatja — azt hiszi, hogy ő nagy hangjával, gesticulátiójával valakit meg fog ijeszteni és imponálni fog, tessék elhinni, hogy velem szemben e czélt nem fogja elérni és épen azért, mert azon modorhoz nem szoktam és tanuja lenni nem kivántam, eltávoztam a teremből. (Helyeslés jobb felől. Mozgás a széső balon.)

A mi a kérdést illeti, megjegyzi, hogy záros határidőre magát nem kötelezheti, de biztositja a házzt, hogy a tanácskozás a lehető legrövidebb idő alatt meg fog tartatni és annak folytán az intézkedés a baj orvoslására meg fog tétetni. (Helyeslés jobb felől.)

Kéri a kérvényi bizottság véleményének elfogadását. (Helyeslés jobb felől.)

Ugron Gábor: (Zaj.) Személyes kérdésben kivánok szólani. (Halljuk! Halljuk!)

T. ház! A t. miniszter ur indokolja, hogy miért nem akarta hallgatni, a mit én mondtam indokolja hangommal és gesticulatiommal.

Én figyelemmel hallgattam a miniszter ur előadását, a különbség kettőnk között az, hogy a miniszter ur, midőn saját .... (Felkiáltások: Ez nem személyes kérdés! Nagy Zaj!)

Elnök: Méltóztassanak meghallgatni a képviselő urat. (Nagy zaj. Halljuk!) Csak arra kérem a t. képviselő urat, hogy szoritkozzék csupán a személyes megtámadásra, ha ilyen van.

Ugron Gábor: A különbség a miniszter közt és köztem az, hogy a miniszternek, ha tárczájába vágó ügy tárgyaltatik a házban, a tárgyalást figyelemmel kisérni hivatalos kötelessége. Nekem mint képviselőnek, daczára annak, hogy bármily kellemetlen legyen is a miniszter ur hebegését végig hallgatnom, azt tenni hazafias kötelességem. (Élénk visszatetszés jelei a jobboldalon. Felkiáltások: Rendre! Rendre!)

Elnök: (Csenget.) T. ház! Kötelességem a t. képviselő urat ezen, a parliamenti illemet sértő kifejezésesért rendre utasitani. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Zaj a széső baloldalon.)

Tibád Antal pártolja a kérvényi bizottság véleményét; Ugron Ákos inditványához nem járul, mert annak elfogadásával a ház belenyulna magába az administratióba.

A ház elfogadja a kérvényi bizottság véleményét.

Kis Körös város a szeszadóról szóló törvénynyel engedélyezett pálinkafőzés iránt, a pénzügyminiszter által 43241/878 sz. alatt kiadott körrendelet 1. §-ának 2. pontját hatályon kivül helyeztetni kéri.

A kérvényi bizottság a kérvényt tanulmányozás végett a pénzügyminiszternek kiadatni véleményezi.

A brassó-plojesti csatlakozás

a képv. márcz. 8-iki ülésén.

Maros-, Torda-, Udvarhely- és Nagy-Küküllő-megyék a brassó-plojesti nemzetközi pályaudvarnak hazánk területére leendő áthelyezése, — továbbá a brassó-plojesti vasutvonal kiépitése — s ennek megtörténtéig a temesvár-orsovai vasutvonal megnyitásának elhalasztása iránt, Brassó megyének a képviselőházhoz beterjesztett feliratát pártolják.

Knöpfler Vilmos nyilatkozatot kiván a minisztertől aziránt, vajjon a kormány nem tekinti-e megszüntnek azon feltételt, hogy ezen indóház Románia területén épittessék, az által, hogy a román kormány nem teljesitette e vonal kiépitése iránt vállalt kötelezettségét.

Péchy Tamás közlekedési miniszter, megjegyzi, hogy miután a szóban forgó vonalnak kiépitése nem történt meg, mit a kormány a háborus eseményekkel indokol, az indóházakra vonatkozó feltételek s minden más ezen vasutra vonatkozó szerződések ujolag kérdés alá kerültek. A kormány ezen alkalmat felhasználta arra, hogy a két kormány közt 1874-ben létrejött tervezetet, mint nem létezőt tekintve, ujabb tervezetek készittessenek, még pedig azért, mert meggyőződése szerint az, hogy a Brassó és Plojesti közt levő határon, a Kárpátokban épittessék az indóház, az áruk és a málhák megvámolása tekintetében Magyarország érdekében nem fekszik, s igy igyekezett oda hatni, hogy kereskedelmi tekintetekből az áruk megvámolása magyar részről Brassóban, román részről, ha ez el nem fogadtatnék, valamely román városban történjék, hogy a kereskedők azon városban lehető kényelmet találjanak, a mig az árukat átszolgáltatják. Az, hogy az utasok málhái hol vizsgáltassanak meg, nagy sulylyal nem bir, mert az utoljára is mindegy, akárhol vizsgáltatik meg, valjon az utas nem rejteget-e a magával vitt málhában dugárut. Minthogy azonban a nemzeközi szerződésről van szó, melynél több factornak kell közremüködni, a dolog lassabban ment, s csak most van reménye, hogy a szerződés néhány nap alatt létesülni fog, s akkor a dolog természete szerint az egész szerződés a képviselőház elé fog kerülni.

Zay Adolf utal a törvényre, mely szerint a két vasutnak mult évi augusztus 31-ig meg kellett volna nyittatnia, mi nem történt meg. Sajnálja, hogy a miniszter a megnyitás határideje iránt nem nyilatkozott. A miniszter tavaly kijelenté, hogy a kormány ragaszkodik a két pálya együttes megnyitásához. Tisza Kálmán 74-ben, mint ellenzéki vezér aggodalmát fejezte ki az akkori kormánynyal szemben, hogy az illető bankcsoport el fogja halasztani a tömös-plojesti vasutvonal megnyitását.

Engedjék remélnem — igy szól, — hogy Tisza Kálmán urnak akkori jóslata nem valósul meg. Engedjék remélnem, hogy mikor a magyar államférfiak minap Bécsben nemcsak a román kormány kiküldöttével, Belaceanu urral, hanem az emlitett nagy pénzhatalom megbizottjával is tanácskoztak, kötelességük teljes ismeretével és lelkiismeretesen jártak el. Engedjék remélnem, hogy Tisza Kálmán nem lesz megvalósithatója azon intő Kassandra-féle jóslatoknak, melyeket ellenzéki korában itt a házban tett.

Én várom és remélem, hogy a közlekedési miniszter ur képes lesz megnyugtató felvilágositást adni azon kérdésre: mikorra reméli, hogy a tömös-plojesti vasut teljesen ki lesz épitve, különösen azon része, mely a legnagyobb nehézségeket támasztja, a Kimpinü-Sinaia közti vonalrész.

Reménylem, hogy ez iránt nemcsak sejtelmeket és reményeket, hanem határozott akaratot és tervet is fog mondhatni, s hogy azokról, miket itt mondandó lesz, felelősséget és garantiát mert vállalni. Kérem tehát az ez iránti nyilatkozatát.

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk!) Az előttem szólott t. képviselő ur reám és különösön Bécsben folytatott oly tárgyalásokra hivatkozván, melyeknél a közlekedési miniszter ur nem volt jelen, ezen tárgyban egy pár szót elmondani szükségesnek tartok. (Halljuk!)

Először és mindenek felett azt hiszem, hogy a t. ház át fogja látni azt, hogy midőn a közlekedési miniszter jelentette, hogy Romániával nemzetközi szerződés kötésének pontján vagyunk, de még a szerződés megkötve nincs, akkor a még meg nem kötött, még tárgyalás alatt ,evő szerződésnek részletei iránt a közlekedési miniszertől nyilatkozatot várni nem lehetett, mert ez az egész világon létező, minden néven nevezendő gyakorlattal ellenkeznék s egyáltalában oly valamit soha egy kormány sem tehet, hogy t. i. egy függőben levő szerződés feltételeit a képviselőház előtt feltárja. (Helyeslés jobb felől.) A közlekedési miniszter kifejezte azon reményét, — melyben én is osztozom — hogy igen rövid idő mulva azon helyzetben lesz, hogy ezen nemzetközi szerződést a törvényhozásnak előterjeszsze. Akkor ezen egész ügy tárgyaltatni fog a házban, akkor a t. háznak módjában lesz a kormány eljárása felett itéletet mondani.

Én a magam részéről az előadottak folytán előzetesen két nyilatkozatot akarok tenni. (Halljuk!) Az egyik az, hogy ha már azon kérdések szoba hozattak, igaz, hogy a régi szerződésben nemzetközi pályaudvar volt megállapitva, de a nemzetközi pályaudvar nem magyar területre, hanem román területre volt helyezve. A másik, a mit megjegyezni kivánok, az, hogy a mostani miniszterek semmi esetre sem okai annak, hogy a törvény kimondta az együttes megnyitást, de a kötött szerződésekben erről egy szó sincs. S midőn a kormány mindennek daczára fenn tudta tartani, hogy mig a másik vonalra nézve tisztába nem hozatik a kérdés, addig oly hosszu időn át a már készen levő vonal nem nyittatott meg, akkor azt hiszem, annak, hogy ezen most szóban levő vonalnak érdekét nemcsak szivén viseli, de érvényesiteni is akarja, kétségbe vonhatlan jelét adta. (Élénk tetszés.)

Csak azt teszem még hozzá, hogy rám nézve még az is egy okkal több arra, hogy az ügy tisztába hozassék, mert méltóztassanak elhinni, valósággal némileg skandalumnak nevezhető azon helyzet, melyet a kormány fenntartani kénytelen volt ezen vasut érdekében, hogy a nagy világ forgalmi vasuton 50—60 mértföldről gyorsvonattal jövő és azután megint gyorsvonattal tovább menő utasoknak ki kelljen szállni és teljesen készen lévő vasut mellett gyalog vagy kocsikon menni még egy félmértföldet, hogy azután folytathassák utjokat. E tekintetben tehát — mondom — minden, a mi megtehető volt, megtörtént.

De rájövök most felszólalásom igazi czéljára. A képviselő ur azon reményét fejezte ki, hogy a kormnáy, midőn Bécsben a kölcsön felett tárgyalt, kötelessége teljes érzetében és lelkiismeretesen járt el. Ezen felszólalásért magáért, ha nem lett volna kapcsolatba hozva azzal a feltevéssel, hogy a kölcsön feltételei közt lehet valami ezen vasutra vonatkozó, nem szóltam volna, mert utoljára is kötelességérzetet és lelkiismeretességet nem szándékozom a képviselő urtól tanulni, (Derültség és tetszés a jobb oldalon) de minthogy ezzel kapcsolatban hozatott fel, határozottan és ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy a kölcsöntárgyalások alkalmával ezen vasuti összeköttetésről a kölcsön-consortium tagjaival még csak egy szó sem volt. Ezt kinyilatkoztatni tartottam kötelességemnek. (Tetszés.)

Kossuth Lajos levele

Zlinszky Istvánné urnőhöz.

Zlinszky Istvánné legutóbb arról értesitheté Kossuth Lajost, hogy régi óhajtása: boldogult atyja sirjának rendbehozása s az emlék felállitása, nem sokára valósulni fog, mert honleánytársai szép összeget gyüjtöttek és küldöttek be e czélra hozzá; s ez alkalommal egyuttal a nagy hazafi engedélyét kérte ki arra nézve, hogy az üdvözült hamvait a kondorosi sirkertből, mely nem sokára ugy is más czélra fog használtatni, az új és diszes alsó-dabasi ref. sirkertbe átvitethesse. S végül legjobb kivánatait fejezte ki Kossuth utóbbi betegségéből való felüdülése felett.

Hazánk nagy fia, Kossuth Lajos e sorokra Zlinszky Istvánné urnőnek az alább következő, sok tekintetben igen érdekes levéllel válaszolt, melyet e többször nevezett urnő az Ellenőrnek küldött be közlés végett. — Ez után közöljük mi is, a mint következik:

Collegno (al Baraccone) Italia, 1879. febr. 22.

N . . . Asszonyom!

A halál kényszerüségével szemben az ember vigasztalást keres azon gondolatban, hogy a sir menedékház, mely háboritlan nyugalmat ad.

Nekem, megvallom, nehezemre esnék e nyugalom megháboritásának eszméjével megbarátkozni.

Nincs okom attól tartani, hogy ha majd porrá leszek, valakinek eszibe juthat poraimat kizavarni akarni a sirból, melybe végnyugalomra fognak tétetni ott, ama tengerfokon, a hol nőm és leányom hamvai oly régóta várnak reám. De az ily kizavartatás eszméje oly kellemetlenül hat érzelmeimre, hogy ha legkisebb okom lehetne ily esélytől tartani, bizonyára e szavakat vésetném sirkövemre: „hagyjatok békében! ne bántsatok!“ Ekként érzek magamra nézve. Szegény jó atyámra nézve pedig a gondolat, hogy hamvainak ki kell zavartatniok azon sir nyugalmából, melyben már 40 év óta nyugszanak, megvallom, annál inkább nehezemre esik, mert e hamvakra, melyeket Ngod általam soha meg nem hálálható kegyelete a feledéstől megóvni vállalkozott, . . . most annyi évek után felszedése már csak azért is bajos feladat, minthogy az egyszerü fakoporsó, melybe zárva voltak, már alkalmasint rég porrá korhadt.

Azonban Ngod arról értesit, hogy a temető, melyben atyám sirja van, már közel időben más czélokra fog fordittatni.

Ez döntő körülmény, mely választást nem hagy fel, s érzelmeimnek resignatiót parancsol.

Még is csak jobb a Ngod kegyeletes gondviselése mellett most eszközlendő átszállitás, mint azon kilátás, hogy a temetőnek más czélokra forditásával atyám hamvai vagy az ott nyugvó többi halottak földi maradványaival vegyesen valamely közös sirba jussanak, miként a csatákban elesettekkel történik, még ha a „névtelen félistenek“ közé tartozik is, — vagy pedig az ásó és ekevas szórja szét a földporával összevegyült hamvakat.

Hát én e tekintetben is egészen szabad kezet hagyok Ngod kegyes jó indulatának. Méltóztassék legjobb belátása és szivének csak nemesre képes sugallata szerint cselekedni.

Ngod engem örvendésének kijelentésével tisztel meg legutóbbi betegségemből felgyógyulásom felett. Szives érdeklődését a legszivesebben köszönöm; a jó egészség bizonynyal nagy áldás az életben s én annak becsét annál jobban érezem, minél több szenvedés jutott osztályrészemül; nagyon kinos állapot, ha ez még testi szenvedéssel is tetéztetik. Hanem megvallom, sokszor azon kérdésen kapom rajta magamat, ha nem volt volna-e jobb, ha leküzdött kinos betegségem kigyógyit ama másik kinosabb betegségből, melyet életnek neveznek? . . . Ngod pedig még nekem hosszu életet is kiván! Ugyan kérem minek? . . . A kinek életczélja meghiusittatott, annak élete néki nehéz teher, s másnak nem használ — hát minek? Ön azt mondja, annak, hogy „a haza jobb napjainak felderülését láthassam“. A mint a dolgok állanak, bizony soká kellene élnem, hogy ezt láthassam, ha ugyan még valaha látható lesz! Nem mondom, hogy nem lesz. Nemzetek élete nagyon szivős, igen nehezen halnak meg, még ha a loyalitást az önfentartási ösztönnek fölibe helyezve, maguk állanak is be sirásának saját sirjoknak megásásához. Én nem mondom, hogy nem lesz, mert a történelem néha igen váratlanul kizökken a kerékvágásból, melybe az „intézők“ mesterségesen bele tereltek. Egy percz viharszele évek szemetjét seperheti el. Néha még századokét is; volt példa reá. Hát isten tartsa meg nemzetünkben a reményt a jobb napok felderüléséhez. S a remény legyen anyja az önbizalomnak, s ez az erős akaratnak, melytől a cselekvés születik. De a mennyit az adott helyzetből következtetni lehet, tartok tőle, hogy e derü nagyon sokáig fog magára váratni. Gondoskodtak erről Bécsben, és folyvást gondoskodnak, s Budán ugyancsak tolják e gondoskodás szekerét nagy engedelmesen, s a Sándor-utczából ugyancsak kenik e szekér tengelyét nagy készségesen. Mig majd egy szép napon Bécsben is, Budán is, a Sándor-utczában is arra ébrednek fel, hogy . . . a muszka gondoskodik!

Engem hát annak a késő derünek problematicus reménye bizony nem engesztelhet ki a tehetetlen élet unott terhével. Ugy érzem, hogy vagy e kor nem nekem való, vagy én nem vagyok e korba való. Én halálommal nem hagyok ürt magam után. Hát bocsánatot kérek, de a hosszu élet kivánatát nem köszönöm. Szerencsére a 77-ik év nyomja vállaimat s ez meglehetősen biztosit, hogy e kivánat nem is teljesül. De kérem legyen Ngod meggyőződve, hogy az önkénytes, keresetlen nemes kegyelet, melyet atyám emlékének szentelt, ont hálás emlékezetében, a mig csak élek, mindig kiváló helyen fogja tartani.

Méltóztassék szivesen fogadni e biztositást s vele nagyrabecsülésemet s tiszteletemet.

Kossuth.

Szeged végveszedelme.

Az árviz péntek este elérte Szeged város utolsó védvonalához s szombaton tulcsapott már az osztrák államvasut szeged-szatymazi részén is.

Ezzel a szerencsétlen város teljesen körül van keritve több ölnyi mély háborgó áradattól.

Szeged sorsa isten kezében van! Minden emberi fáradozás hasztalan, ha vihar támad s neki zuditja ezen tenger hosszu hullámait az alföld vasut-töltésnek, melynek fölmagasitása, fájdalom, még nincs befejezve.

S a mi a legrémületesebb: a Szegedvárost hátulról körülvevő áradat másfél lábbal magasabban van folduzzadva a Tiszameder vizénél. Ha a vasuti gát — a mitől isten mentsen — megszakad: akkor ez az óriási viztömeg zuhatag gyanánt fog beömleni a városba, hogy az alacsonyabb vizállásu Tisza-mederbe rohanjon, magával zuditva mindent a mi nem eléggé szilárd az ellenállásra.

Szilárd épületekkel pedig Szeged aránylag csak nagyon kevéssel bir. A mélyen fekvő külvárosok házai jobbára vályogból épitvék, melyek 24 óráig sem képesek daczolni a vizzel. A sziv összeszorul, ha azon iszonyu katasztrófára gondolunk, mely az utolsó gát szakadása esetén Szeged városát érné.

Reméljük, hogy ettől a legnagyobb csapástól mégis megkiméltve marad az annyira sujtott nagy magyar város.

Azon körülmény, hogy a városon felül s alul átmetszették a tiszaparti töltéseket, a végből, hogy az árviznek lefolyása legyen a Tisza medrébe, talán megmentheti Szegedet.

Adja isten, hogy igy történjék.

Szeged helyzetére vonatkozólag érkezett hireket következőkben foglaljuk össze:

Magán táviratok szerint Szegeden minden pillanatban lehetőnek tartják a katastrófa bekövetkezését. A lakosság kétségbe van esve. A töltéseken csupán katonaság s kirendelt munkások dolgoznak. **A lakosság menekül. Erős északkeleti szél csapkodja a roppant viztömeget a töltésekhez.**

A szombat folyamában mint a „P. N.-“nak távirják, Lukácsy kormánybiztos Szegedről és Szabadkáról munkásokat requirált, kikért külön vonatok mentek. A katonaság vezényletét Pultz altábornagy vette át. Az utczákon elhelyezik a pontonokat és dereglyéket. A király Algyő és Tápé falvak hajléktalanná vált lakosai pillanatnyi segélyezésére magán pénztárából két ezer frtot engedélyezett.

A viz az alföldi vasuttöltésnél folyton emelkedik, erős szél által hatjva. Délelőtt 10 órakor az ár Szeged felett, közel Szatymazhoz, áttört az államvasuttöltésen, két ágban rohanva Dorozsma felé a Matiérbe. Másrészről Szeged alatt (Szeged és Tápió között) a töltés át lett vágva utász katonák által, hogy az árviz lerohanhasson a Tiszába.

Az esetben, ha bekövetkezik az utolsó töltés szakadása, a menekülők a város legmagasabb pontjain levő házakban, a várban, illetőleg annak bástyáin s az osztrák államvasut töltésén lelhetnek oltalmat az ár elől. Valószinü azonban, hogy a lakosság legnagyobb része a két hidon át a tulsó partra fog menekülni. A vár bástyáihoz, melyeken fabódék állittatnak föl, földjáró készittetik.

Arról, hogy az árviz Algyő felől miként közelitette meg Szegedet, a P. Napló-nak többek között ezeket irják:

Még erősebb idegzetünek is borzongás futotta át ereit, midőn végig tekintve a Tápé és Algyő közt elterülő sikon, meglátta messziről azt a csillogó ezüst csikot, mely oly borzasztóan szépen jelezte a vészlovon nyargaló dühös elemet. Előbb csak locsogva folydogályt a szillérhegyi szőllőföldek utjain keresztül, majd hogy szélesbült, az alföldivasut töltésén keresztül tört szakadáson zuhogva ömölt Tápé felé, honnan pár nap óta már folytonosan költözködtek szegény lakósok vérosunkba, s ma 3 óra tájt már a tápéi házak ablakain kandikált át a viz, mig a tető reá nem szakad.

Ezerekre menő tömeg jár le s föl a Szeged keleti oldalán elterülő baktomacskási töltésen, aggodó arczczal nézve, mint közelget városunk alá a zuhugó elem. ¼4-kor már ott volt a gyártelep mellett elhuzódó töltés tövében, s lassan betöltve a medret, mindinkább emelkedék fölfelé, maga alá temetve a legszebb szőllőhegyek gyümölcsfáit s házait. Itt egy boglya tetőn még a hü eb szüköl, de a végsőig nem akar távozni, ott már csak a csucs látszik ki a duczból, de azért egymás hátán kapaszkodva ülnek a ház galambjai — egy erős viztolulás: a ducz eltünik — s a galambcsoport a vizek fölött kerengve, keres más tanyát. A töltésen van az egész meder lakossága, ide hordta mindenét, mit menteni birt, a tulipános ládát, a kis gyerek bölcsőjét, meg a négyfiókos almáriomot is; sőt távolabb a boglya mellett egy üsző is rugdalódzik, nem akarva kibékülni a mellé pányvázott hánykolodó malaczczal.

Szegény gyerekcsoport, egy kis száraz kenyeren rágódik, s nincs hirtelen hová mennie hajlék alá, a permetező eső elől; anyja se viselhet gondot reá, hiszen a holmit kell rendeznie a töltés oldalában és siránkozva tekintenie oda, hol mindene volt, és most a piszkos habzó elem által nincs semmije.

A TÖRVÉNYHATÓSÁKOGBÓL.

Kis-Küküllőmegye képviselő bizottságának rendkivüli közgyülése.

D.-Szt.-Marton, márczius 6.

A mai napra egybehivottt rendkivüli közgyülést elnöklő gróf főispán megnyitván, a tanácskozás sora egy kegyeletes ügy elintézésével vette kezdetét az által, hogy gr. Haller Jenő inditványa folytán, a közgyülés kebeléből egy küldöttséget választott meg, mely király ő Felsége ezüstmennyegzőjének örömünnepe alkalmával e megye közönségének hódolatát a tron zsámolyánál tolmácsolja. A küldöttség vezetésével gr. főispán kéretett fel, tagokul pedig megválasztattak: gr. Haller György, gr. Haller Jenő, báró Szentkereszti György, gr. Bethlen Márk, Szilvásy Sándor, Pekri István, Gerendi Isván.

Ezzel a rendes tanácskozási tárgyakra térvén át, felolvastatott br. Kemény Gábornak földmivelés ipar- és kereskedelmi miniszterré lett kinevezéséről szóló leirata, — mely tudomásul vétetett.

Az állandó valasztmány előterjesztett a folyó évi közmunka előirányzatot, mely pontonkénti hosszadalmas tárgyalás után véglegmegállapittatott. Ez előirányzatból kiemeljük, hogy közmunkaváltság dij bejelentetett 16,181 frt, ezen összegből a kiadások következőleg lettek megállitva u. m. 1) az utszemélyzet dijazására 3200 frt 2.) a Radnót-medgyesi utvonalon épitendő mütárgyak- és fedanyag előállitására 4380 frt 3.) a Balavasár-Szancsali főutvonalra 5600 frt 4) az Erzsébetváros-Csergedi utszakaszra 4380 frt — ezen kiadások együttesen tulhaladják a váltságdijakból befolyandó összeget, de a több kiadás a mult évi pénztár maradványból fog fedeztatni.

A természetbeli munkaerő szinte azon utvonalokra osztatott be, s egy pár nagyobbszerü földmunkálat végrehajtása határoztatott el, ilyenek: s Radnót-d.-szt.-mártoni utat veszélyeztető kocsárdi patak szabályozása, Héderfájánál a Kis-Küküllő partján egy védtöltés épitése. E védtöltés kiépitése már tovább nem is halasztható, nemcsak azért, mivel a Küküllő vizének legcsekélyebb növekedésével az utat ellepi, s a közlekedést rendesen hosszabb időre felfüggeszti, s magát a községet is elönti, s örökös remegésben tartja annak lakóit, mennyiben a nagy anyagi kár mellett, életveszélyes járványokat fejleszt rendesen, az ottan leülepedni szokott és el nem vezethető iszapviz rothadt kigőzölgésivel.

Az Erzsébetváros-zágoni és Küküllővár-háznai utak helyreállitására a szomszéd községek munkaereje lett beosztva.

Ezek megállapitása után, az alispán felhatalmaztatott a közbejöhető szükségek szerint az egyes pontok közötti átruházásokra.

Az állandó választmány előterjesztésére elfogadtattak a községek által bemutatott f. évi költségelőirányzatok.

A honvédelmi miniszternek a f. év tavaszán végrehajtandó lóösszeirás és osztályozás tárgyában leküldött rendelete, kiadatott az alispánnak további végrehajtás végett, ez alkalomból a lóavató bizottság elnökévé megválasztatott Pekri István.

A sorrend szerint tárgyalás alá került K. S. a belügyminiszterhez intézett, de érdemleges ellátás végett leküldött abbeli jelentése, hogy G. J. Sz. J. és P. A. bizottsági tagok, mint hidépitők, vagy kavics szállitók a megyével számadási viszonyba állanak, s eldöntetni kérte, hogy valjon nevezettek, tekintettel az 1870. évi 42. törv. cz. 20. §. c) pontjára gyakorolhatják-e tagsági jogukat?

Ez ügyre vonatkozólag az áll. választmány a tárgyiratok alapján azon véleményét terjesztette elő, hogy G. J. a megyével semmi szerződési viszonyban nincs, ellenben a más kettő kavics szállitásra vállalkozván, mint ilyenek a megyével szembe számadási viszonyban állanak, következőleg a bizottságnak tagjai nem lehetnek. A közgyülés ez értelembe mondotta ki határozatát.

A közig. bizottság a népkönyvtárak felállitása tárgyában egybeállitott szabályrendeletet mutatott be elfogadás végett, a közgyülés nem találta elfogadhatónak, minthogy a községekre ujabb jelentékeny költségeket róna.

Erzsébetváros által bemutatott határozat, melylyel városi orvos dr. Wolff Józsefet 42 évi szolgálat után nyugdijazta — tudomásul vétetett.

Elintéztettek még a községek és magánfelek részéről benyujtott folyamodások.

A megyei átiratok pártolólag tudomásul vétettek, egyedül Pestmegyének a közigazgatási biráskodás életbeléptetése iránti felterjesztését határozta a közgyülés feliratilag támogatni.

A szolgabirák egy beadott inditvány folytán a korcsma rendezési keresetek gyors ellátására utasittattak. Végül N.-Küküllőmegye által, „a medgyesi vámos hidon vámmentességet igénylő személyek igazolásáról“ hozott szabályrendelet hatályon kivül helyezése iránt a kormányhoz kérvény határoztatott felterjesztetni, melylyel a tárgysorozat kimerülvén, a gyülés véget ért. r. l.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. márcz. 10.

— Szebenmegye törvényhatósága területén alakult „nagyszebeni szücs ipartársulat“ alapszabályai a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által, f. évi 517. sz. a., a törvényes bemutatási záradékkal ellátattak.

— Udvarhelymegye törvényhatósága területén alakult „székely-kereszturi I-ső és ugyanottani II-ik ipartársulat“ alapszabályai a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által, f. évi 1500. sz. a., a bemutatási záradékkal ellátattak.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Szebenmegye törvényhatósága területén alakult „nagy-szebeni kalapos ipartársulat“ alapszabályai a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által, f. évi 3092. sz. a., a bemutatási záradékkal elláttattak.

— A marosvásárhelyi kir. főügyész, a deési kir. ügyészség felügyelete alatt álló központi börtönhöz börtönőrmesterré Hajós Ferencz, kiszolgált m. kir. honvédtizedest nevezte ki.

— **Segélyért kiált** a magyar Alföldnek a Tisza árjával küzdő s az ártól elboritott népe. Három község már elsepertetett a föld szinéről az elemek által s nincs magyar a hazában, kinek szive mélyéig ne nyilalna a kunyhójából kiüzött s mindenétől megfosztott legjobb testvéreink segélykiáltása. A fájdalmas részvét nagy és általános, de csak akkor igaz, ha tettekben nyilvánul. Jöjjön tehát kiki és tehetségéhez képest igyekezzék enyhiteni filléreivel a legmagyarabb lakosság nyomorát! Lapunk szerkesztősége 10 forinttal nyitja meg az adakozásokat az alföldi vizkárosultak javára s adományokat a legcsekélyebb összegig örömmel közvetitünk s hirlapilag nyugtázunk.

— **Liszt Ferencz** fogadtatása, ma valóban rendkivül népes és impozáns volt, méltó hozzánk és a maestrohoz. Már félkettőkor összegyültek a városházánál saját lobogóik alatt városunk összes zene- és dalegyletei együttesen a szinház tagjaival. A szép menet ezután saját elnökeik vezetése alatt vonult ki a vasuthoz, hol már nagy néptömeg volt felcsoportosulva. Rövid idő alatt az indóházhoz vezető utczák el voltak öntve a tömegtől, a pályaudvarban pedig szép és nagy számból álló női koszoru, a dalegyletek, városunk tekintélyei vártak az érkező vonatra. Kevés vártatva a robogó vonattal a várva-várt vendégek is megérkeztek, harsány éljen tört Liszt Ferencz megpillantásakor, a ki elé gr. Eszterházy Kálmán lépett, Liszt Ferencz személyes barátja gr. Teleky Sándor, a dalegyletek elnökei s kiküldöttjei kiséretében. Majd felhangzott a dalegyletek együttes éneke Liszt egyik szerzeményét meghatóan adva vissza s gróf Eszterházy Kálmán körülbelől a következő szavakkal üdvözölte a tisztelt hazafit és a zenevilág nagy mesterét, ki nemcsak magának, hanem a nemzetnek is hirnevet szerzett akkor, mikor a nemzeti ébredés korszakának hajnala derengett s a nemzet majdnem ismeretlen volt az európai népcsaládban, ő, ki birja a ragyogó égi szikrát kiolthatatlanul, a lelkesült lángészt, melylyel hóditott a nemzetnek és nemzetben rombolás nélkül, üdvözlé a városi zene- és dalegyletek a sziv érzelmeit leghivebben kifejező módon dallal. Örömteljes az üdvözlet, meteorszerü egykori megjelenését hagyományként őrizve. Lelkesült az üdvözlet, mert visszhangja az ő lelkéből jövő zene hangjainak. Hazafias az üdvözlet, mert külföldön nyert babérjait a haza oltárára tevé és azon áldoz és nem tartá azt, hogy müvész hazája a nagy világ. Kivánja, hogy itt mulatásának emléke kedves legyen, mint a mily kedves megjelenése és megtisztelő. A kit isten hozott, tartsa isten! Gr. Zichyhez is fordult a szónok s őt is üdvözölte a dalegyletek nevében örömét fejezvén ki, hogy áldozatkészsége ide vonzotta őt és neki köszönhetjuk a nagy mester megjelenését. Ezt követőleg röviden megköszönte Liszt Ferencz a szép fogadtatást s kocsira szállva a jelenlevők éljenzése közt indult meg az impozáns kocsisor Lisztet belmonostori szállására kisérve. Legyen általunk is üdvözölve e város falai között a zene királya s fogadja kedvesen annak a zenének hangjait, melynél szebbre mi nem vagyunk képesek, a szépért lelkesülő, a nagyságot tisztelő szivek vendéglátó harmoniáját.

— **Helvey Laura** k. a. szombaton lépett fel negyedszer a kolozsvári szinpadon. Dumas Demimondeja került szinre s Helvey Laura k. a. D'Ange bárónőt játszta benne. Játéka tele volt az elegentia könnyedségével, a kifejezés jellemzetességével, s a szinezettség oly élénkségével, mely a néző figyelmét egészen lebilincseli. Helvey k. a. játéka, társalgási darabokban, — mint D'Ange bárónéja és Sidoniája tanusitotta, — a finum árnyalási képesség, a megjelenés könnyedsége és elegentiája tekintetében méltó helyet foglal el drámai alkotásainak meleg érzelmessége és szivhez szóló igaz hangjai mellett. Szombaton is nagyon sokat tapsolták D'Ange bárónéját, mely kétségtelenül egyike volt a legszebb alkotásoknak, a milyeneket ilyes genre-ban szinpadunkon látni szoktunk. Különben az egész előadás nem tartozott a sikerültebbek közzé; lassan, lazán folyt le s kivált a felvonás közti hosszu szünetek nagyon próbára tették a közönség türelmét. Helvey kisasszonyon kivül egyedül Szombathelyi könnyed játéka és elegáns tournureje állott a vendég játékának magaslatán, valamint Gerő Lina (Marcelle) és Mihályfi (Richmond) gondos játékát emelhetjük ki elismeréssel.

— **Az osztrák-magyar** bank felügyelője Denk Antal ur megérkezett városunkba s ma délelőtt már érintkezésbe tette magát az iparkamarai elnöksséggel; délelőtt Gámán Zs. titkár urral látogatást tett a főispán és polgármester uraknál. A felügyelő ur tudvalevőleg a bankfiók s különösen az előleges berendezési intézkedések czéljából jött Kolozsvárra.

— **Az árvaház** választmánya által rendezendő holnapi (márcz. 11.) közvacsora valószinüleg minden tekintetben még fényesebb sikerrel fog dicsekedni mint elődjei. A legnagyobb mérvü érdeklődés mutatkozik minden körben s az a körül-álló szép társaság hallgatta meg s a tanitványokmény, hogy a közvacsora összeesik egyik legnépesebb országos vásárról, előreláthatólag nagy és szép közönséget fog vonzani a szinházba. Mint értesülünk, a legizletesb étel- és ital nemüekből főlös mennyiséget gyüjtött össze a rendezőbizottság buzgalma, az iránt pedig, hogy a „közvacsoráló“ az árakat illetőleg ne jöjjön génaut helyzetbe, elég biztositékot nyujtott az egy frtos szabott ár, melyért bármit és bármennyit fogyaszthat a látogató: olyan olcsó ár, a milyennel a legolcsóbb étterem sem dicsekedhetik. Aztán a gyönyörü társaság, különösen a felszolgáló bájos „pinczérnők“ egész serege, kik között társaskőreink legszebb virágaival fog a vendég találkozni: már ennek magában csábitóvá kellene tennie a holnapi mulatságot, ha nem is járulna mindezekhez főképen az, hogy oly nemes czélból tölthetjük el azt a pár órát. A pinczérnői tisztre vállalkozó asszonyok és kisasszonyok mind costume-ben lesznek s eddigelő a következő szép névsort állithatjuk egybe: Áron Lászlóné, gr. Béldy Ákosné, gr. Bethlen Istvánné, Békessi Irma, Boér Hermin, Duha Róza, Dindár Istvánné, Demeter Jenny, Erdélyi Marietta, gr. Eszterházy Irma, Földesy Ida, Gerő Lina, Hotner Ida, Helvey Laura, Horovitz Charlotte, Hunyadi Margit, Horváthné, br. Huszár M., Kendeffy Klára, Kugler Mihályné, Korbuly Gizella, gr. Karacsay Clémence, Katona Ilona, Koleszár Sándorné, Lázár Mari, gr. Lázár Gizella, Lázár Anna, Maizner Marianna, Pap Camilla, Pataki Ida és Ottilia, Pánczél Ilona, Pünkösti Anna, Récsi Jolán és Póli, Ráth Antonia, Szakál Jólán, Szabó Gizella, Schwarzel Adél, Szigligetiné, Szilágyi Irma, Sárkány Gizella, Szemerjai Nina, Szentiványi Krisztina, gr. Tholdalagi Eliz, Takács Minka, Tisza Ilona és Etelka, Váradi Ida, Vizi Gizella és gr. Wass Ida. Jegyek előre válthatók: Demjén I. és Stein János könyvkereskedésében és Orbán J. czukrászatában.

— **A Kolozsvári Dalkör**, e virágzó, életrevaló dalegylet tegnap (márcz. 9-én) délelőtt 10 órakor tartotta közgyülését a városháza nagytermében. A pártoló és működő tagok oly nagy számban (100-on felül) jelentek meg, amint még egyszer sem, a mi örvendetes tanuja ez egylet keblében uralkodó élénk egyleti szellemnek. A közgyülést Szász Domokos, az elnök, egy valóban emelkedett, szép beszéddel nyitotta meg, melyet a közgyülés tagjai hatalmasan megéljeneztek. A megnyitót egész terjedelmében közölni fogjuk. Aztán a titkár olvasta föl a választmány jelentését a mult évről, mely az egyleti élet tevékenységének és sikereinek egész sorozatát tárta föl. E jelentést, valamint a pénztárnokét a közgyülés helyeslően tudomásul vette épen ugy, mint a mult évben kiküldött felülvizsgáló bizottság jelentését is s ennek alapján megszavazta a választmány részére a fölmentvényt. Azután a folyó évi költségvetést tárgyalta le a közgyülés, a választmány által előterjesztett praeliminarén csak egy tételt módositván, t. i. hangjegyekre 100 frt helyett 129 frt 48 krt vevén föl. Ezután két választmányi inditványra került a sor; eszerint az ujon belépő működő tagot a működők maguk választják s illetőleg a fölvétel iránt, a karnagy szakvéleménye és a választmány utólagos jóváhagyása mellett ők határoznak. Továbbá a választmányi tagok száma 12-ről 24-re emeltetett; ennek fele mindig a működő tagok sorából választandó. Mindkét inditvány elfogadtatván, mint olyanok, melyek alapszabály-módositást involválnak, a miniszter jóváhagyása alá lesznek fölterjesztendők. Végre választásokra került a sor; megválasztattak: Szász Domokos elnöknek, Bogdán István és Czirják Albert alelnököknek, Gábor Endre titkárnak, Csoboth Simon jegyzőnek, Boytha Miklós gazdának, Tucsek József pénztárnoknak, hangjegytárnoknak Farczádi József; választmányi tagoknak a működő tagok közül: Magyari Géza, Vajda Emil, Fejér A. Duha Mihály, Turcsa János, Demcsinszki Jagello; a pártoló tagok sorából: Vizi Endre, Székely Lajos, Szász Béla (egyet. tanár), Paal Ferencz, Hegedüs István és Geltch János.

— **Zattler Sándor** kerékgyártó mester Kolozsvártt, az iparosok egyletének helyiségében felolvasást tartott vasárnap f. hó 9-én az iparfejlesztésről. Egy olyan férfiutól, ki, mint maga állitá, soha nem iskolázott, egy oly hosszu, összefüggő értekezést összeállitani mindenesetre dicséretes dolog és csak elismeréssel kell adóznunk neki azért, hogy vesz magának időt az a felett való gondolkozásra: valjon miként lehetne az iparnak élénkebb lendületet adni? miként lehetne azt a külföldivel egyenlő magasra emelni. Mert gondolatmenete e thema körül forgott s meg kell vallanunk, sok üdvös is volt a felolvasásban felemlitve. A fő czélja Zattler urnak az, hogy állittassék fel Kolozsvártt egy oly iparcsarnok, mely az iparosnak alkalmat nyujtson arra nézve, hogy eladhassa készitményét, mert — ugymond — sokan vannak a választottak, de kevesen a hivatalosak. Más szóval, sok ügyes mester nem tud magának piaczot csinálni. Az iparcsarnok felállitására pedig részvények kibocsátása által kiván eljutni. Sokról szólt még a felolvasó, a mi a csarnoktól távol esett. Igy p. o. iparos nyugdijról is, mihez természetesen sok szó férhetne. Felolvasását szép számu közönség hallgatta végig, többnyire az iparosok osztályából.

— **Rauchleitner Antal** zongoratanár tegnap (márcz. 9.) délután a Triska F. zongoragyáros termében sikerült hangversenyben mutatta be nehány tanitványa előhaladását a zongorajátékban. A vizsgálatot mintegy 160 személyből hallgatta meg s a tanitványoknak, névszerint Dávid I., Horovitz Ch., Hütter M., Jancsó Ida, Wiedorn C., Arringer G., Rossman R. kisasszonyok már is szép előhaladást tanusitó játékukat élénk tapsokkal kisérte, azzal a meggyőződéssel távozván a hangversenyről, hogy Rauchleitner ur alapos oktatása mellett tanitványai rövid idő alatt elismerésre méltó gyakorlottságot szereztek a zongorajátékban.

— **Szerencsés választás** történt a helybeli ág. h. ev. egyház kebelében vasárnap, márcz. 9-én, a mint értesülünk, dr. Hintz Györgyöt 24 szavazattal 11 ellenében gondnokául választotta.

— **A kolozsvári** nemzeti szinház müsora. 1879. márcz. hó 11-től márcz. hó 17-ig. Kedd, 11. Közvacsora az árvaház javára. Szerda, 12. „Galathea“, Phrenolog. Csütörtök, 13. „Cornevilli harangok“. Péntek, 14. Hangverseny. Szombat, 15. „Absolon papa“. „Az ajtó tárva vagy zárva legyen“. Először. Vasárnap, 17. „Viola“. Fehérváry Antal föllépte. Hétfő, 17. „Kékszakállu“.

— **A phonographot** a deésieknek folyó hó 7-én mutatta Pinkovics a szinházban szép számu közönség előtt. Előbb Bárbierik Titus polgáriskolai tanár beszélt a hangról s a phonográph szerkezetéről. A mutatvány eleje nem sikerült annyira, mint későbbi része. Ugy látszik e beszélő gép az erősebb hangokat erőteljesebben adja viszsza. Igy pl. az emberi hangnál jobban, kivehetőbben adta ki a katonai és zenekari kürt hangjait. Egy honvéd kürtös takarodóját s egy Pillangó nevü népzenész dallamait meglepő szabatossággal reproducálta, hiven adta vissza a gixereket is. A phonograph bemutattatott a nappali órákban az összes iskolák tanonczainak is. Mindenesetre fontos természettani vivmány, de olyan, mely tökélyesitést igényel. Pinkovics csak egy előadást tartott s Deésről Szamosujvárra távozott.

— **Jótékony czélu tánczestély**. Jelen év február hó 22-én Bethlen községében tek. Sohár Márczel, Fogolyán János és Kincses Bogdán urak által „az állami népiskolába járó szegény sorsu jó tanulók jutalmazása czéljából“ zártkörü tánczestély rendeztetett, melyen csinos társaság jelent meg s kedélyesen folyt a fesztelen mulatság estéli 8 órától reggeli 6 óráig. Eredménye: összes bevétel 80 frt, miből levonva az 55 frt kiadást, maradt tiszta jövedelem 25 frt, mely összeget a fent megnevezett urak, iskola gondnokságunkhoz a megnevezett czélra leendő használás végett áttettek. Felülfizettek a következő urak és hölgyek: gróf Bethlen Károly 7 frt, gr. Bethlen Pál 1 frt, báró Bánffy Dezső 1 frt, Imreh Domokosné 2 frt, Singer és Neuvirth Budapestről 3 frt, Stemberg Sándor Bécsből 1 frt, Biró Gyula 1 frt, Sohár Márczelné 1 frt, Fogolyán Jánosné 1 frt, Kincses Bogdánné 1 frt, Szabó Sándorné 1 frt, Merzók János 1 frt és Bartha Márton kereskedősegéd 1 frt. A nemesügy felkarolói, valamint a felülfizetők nemes admányaikért fogadják iskolagondnokság hálás köszönetét. Gondnoksági megbizásból Szabó Sándor, isk. igazg. tanitó.

— **Tisza László** érdekes czikksorozatot inditott meg az „Ellenőr“ vasárnapi számában a földmivelési miniszterium költségvetéséről, összehasonlitásokat szándékozván tenni hazánk és más államok földmüvelési költségvetése közt s a bevezetésben már nagyobb áldozatokat követel a földmüvelés érdekében.

— **Sajtóper**. A jáádi (beszterczemegyei) szolgabiró sajtópert inditott a „Bistritzer Wochenschrift“ szerkesztője ellen; az esküdtszéki tárgyalás a maros-vásárhelyi sajtóbiróság előtt lesz.

— **A Maros** Aradnál jelentékenyen apad, minek oka abban rejlik, hogy az alsóbb vidékeken kiöntött a viz s a Tisza részleges kiömlése következtében lefolyást lelt a Marosban meggyült viztömeg. Mig ugyanis hétfőn a viz magassága a 2 métert s 8 cmétert elérte, addig kedden 1. 94 méterre, szerdán pedig 1. 39 méterre apadt le, az óta is legalább 30 cmnyi apadás észleltetett. Azonban a Maros mentén fekvő földek nagyobb része viz alatt áll.

— **Az árviz áldozatai**, Algyő és Tapé eltöröltettek a földszinéről a Tisza árja által. Algyőn ugyan egy emberélet se veszett el. Tápéról erőszakkal kellett elhurczolni azokat, a kik kétségbeesésükben ott akartak veszni házuk romjaiban; pontonokkal szombaton halaszták ki a tanyák padlásairól az utolsó elmaradtakat. Csongrádból távirják: A szomszéd Csépa községet az árviz elöntötte. Eddig 85 ház összedőlt és 4000 hold föld viz alatt van.

— **Szeged** kétségbeeséssel folytatott élethalál tusájáról fogalmat adhat az „E—s.“ következő két távirata: Felad. 8-ikán esti félkilenczkor: Most kezdődik a végső élettusa, Az esti szélcsendet erős szél váltotta fel. Az alföldi vasut indóházától a második őrház mellett a töltésre csapkod az ár; több pontban süpped a töltés és viz tör elő. A nappal kifáradt munkásokat katonai karhatalommal hajtják a munkára. Szabadkára külön vonat ment a polgármester által igért 600 emberért. Ez Szabadka felé az utolsó vonat. Csak el ne késsenek. Holnap robbantanák a matyói hidat. Ha a szél igy tart, a hullámok ostroma ellen emberi erő többé nem segit. — Minden pillanatban várjuk a katastróphát. A katonaság Pulz vezérlete alatt emberfölötti erővel dolgozik. Herrich miniszteri tanácsos a töltésen buzditja a munkásokat. Szeged ez éjjel az elemek hatalma után isten kezében van. Éjfélután érkezett, Márczius 9. Feladatott 1 ó. 40 perczkor. Három helyen ingott meg a töltés. Midőn a vészbizottsággal a futár közölte a szerencsétlenséget, a főispán a tornászokhoz fordul következő szavakkal: A baj megtörtént, mentsék, a mi menthető. Villámsebesen terjedt el a vész hire. Rémitő izgalom támadt, már csak vészjel hiányzott, hogy Uj-Szeged megteljék menekülőkkel. Szerencsére mentővé lett az időváltozás: kilenczkor megfordult a szél, tizkor szélcsend állott be, a remegő városból friss munkaerő jött; a katonaság az őrszemek kivételével munkába fogatott, hangyabolyként lepték el a töltést meseszerüleg emelkedett, erősödött az, földes zsákok százával tömték be a nyiladozó pontokat, deszkákat erősitettek karókhoz, valamennyi vasuti gép és kocsi földet hordott. 11 órakor 455 munkás érkezett Szabadkáról. Éjfél után körüljártam a vonalat: a munka győzött az elem fölött. Szeged időt, talán életet is nyer.

— **A pestis Galicziában**. Tegnap egy hivatalos távirat azt jelenté, hogy Galicziában az orosz határhoz közel egy ugynevezett gyanus megbetegedési és halálozási eset merült fel, mely azonban, ugy látszik, csak egyik válfaja az oroszországi pestisnek. A lembergi hivatalos lap tegnapi számában közli, hogy a mielniczai járásfőnök távirati tudósitása szerint ottan egy gyanus megbetegedési eset merült fel, s halálos kimenetelü volt. A lembergi helytartótanács azonnal Mielniczába küldte a járásorvost, továbbá dr. Merunovicz egészségügyi fogalmazót s az országos kórház prosectorát dr. Feiglt. Ezek távirati jelentésökben az eszközölt bonczolat alapján ama betegséget „Carbunculus contagiosá“-nak mondják. A helytartóság elrendelte a megfelelő elővigyázati intézkedéseket. Ugyanez ügyben irja a Pol. Corr.: A lembergi helytartóság elnökségének távirati tudósitása szerint Mate Walzer, hatvan éves zsidó lókupecz Oroszországból Mielnicza helységben — Borszezowt járás Galicziában — f. hó 1-én aggasztó tünetek közt megbetegedett, s 5-én ottan meghalt. A rendelő orvos a betegséget carbunculusnak mondta. Mindazonáltal a hulla és azon egyének és tárgyak legszorosabb elszigetelése rendeltetett el, kik és melyek a meghalttal érintkezésben voltak. Lembergből három orosz, köztük dr. Feigel kórházi prosector a hulla bonczolásának eszközlésére s a betegség pontos constatálására Mielniczába küldetett. Mint a hivatalos közlésekből kitünik, az osztrák kormány Galiczia határain vagy nem tett még a járvány ellen semmi óvintézkedést, vagy pedig intézkedései hatástalanok; mert constatált dolog, hogy a pestises betegséget Oroszországból hurczolták Galicziába. E mulasztás annál végzetesebb következményekkel járhat, mert most már alig szenved kétséget, hogy Oroszország nagy részében a pestis egy enyhébb faja nagy mértékben el van terjedve. — Pétervárról ujabban azt jelentik, hogy a Botkin által constatált eset nem áll egyedül. Prokopjeff bajáról a Berlinből kiküldött Lewin orvos azt a véleményt adta, hogy a betegen a syphilisnek semmi jele nincs. A „Nov. Vremia“ két ujabb betegedésről tesz jelentést, melyek teljesen hasonló tüneteket mutatnak, mint Prokopjeff baja. Bár eddig még Pétervártt senki sem halt meg e betegségekben, de általános a nézet az ottani orvosok közt, hogy ez eseteket komoly járvány előhirnökeinek kell venni.

— **Halálozás**. Kászoni báró Bornemisza János, cs. kir. aranykulcsos, valós. belső titkos tanácsos, Lipót-rend közép keresztese, saját és leányai: báró Bornemisza Janka, férjezett gróf Mikes Miklósné s gyermekei; báró Bornemisza Antonia; továbbá sógorai: branyicskai báró Jósika Lajos, cs. kir. aranykulcsos, valós. belső titkos tanácsos, Szt.-István-rend lovagja, és neje gróf Bethlen Adele csillagkeresztes hölgy és gyermekeik; branyicskai báró Jósika János, cs. kir. altábornagy és kamarás, több rend tulajdonosa — ugy szintén a közelebbi rokonok nevében bánatos szivvel jelenti nejének Branyicskai báró Jósika Antonia, csillagkeresztes hölgynek, számos évi szenvedés után, élete 66-ik, házassága 46-ik évében, folyó hó 7-én reggeli 7 órakor Bécsben történt váratlan kimultát. A megboldogult tetemei a római catholicus szertartás szerint f. hó 9-én Bécsben, a központi sirkertben saját sirjába fognak örök nyugalomra helyeztetni; az engesztelő szent miseáldozatok pedig Kolozsvártt, a kegyesrendiek templomában folyó hó 11-én, reggeli 10 órakor a Mindenhatónak bemutattatni.

KÖZGAZDASÁG.

Pár szó a bárányozásról és a bárányok felneveléséről.

(Vége.)

Közeledvén az ellés ideje, nagyobb gondot is kell anya-nyájunkra forditanunk; vigyázni kell különösen arra, hogy a juhász szokás szerint kutyájával ne üzesse, marassa a nehezedő állatot, szük bejárásoknál tömegesen ne bocsássa őket, különösen ha takarmányra vagy vizre megy a jószág, mert ekkor erősen törekszik be- vagy kijutni; továbbá: óvni kell ugy a meghülés, mint a tulmeleg istálói légtől, valamint az egészségtelen, penészes takarmánytól, mert ellenkező esetben kitesszük az elvetélésnek, a mi által kétszeres kárt szenvedünk.

Ha az ellés beáll, nem ajánlom az ez időbeni bő táplálást, mert a nagy tejbőség, s a sürü tej árt a gyenge pár napos báránynak, s vagy vérhas, vagy emészthetlenség lesz a következés, mely könnyen megtizedeli bárányainkat; adjunk rendes tartást, mely állhat egyszeri széna s egyszeri jó őszi vagy tavaszi szalmából; később azonban, midőn a bárány már erősödik, s fejlődéshez több tápot kiván, de még a nehezebb emészteti takarmányt felhasználni nem képes, s igy mint egyedüli s legtermészetesebb táplálékra az anyatejre van utalva, szükséges az anyát jobban táplálni s a tejképződést elősegiteni, a mit vagy naponta kétszeri széna, vagy ha erre képesek nem vagyunk, némi abrakkal érhetünk el; alkalmas erre nem csak a kukoricza, árpa vagy zab, de bár mily hulladék, rostaallj, sőt a fűmagvak is jól értékesithetők. Midőn a bárányok 3 három hetes kort érnek el, anyjuktól az etetés idejére külön rekesztendők, s lassanként zab és finom puha szénára szoktatandók; eleinte nyugtalankodnak s anyjuk után vágyakoznak, de már harmadnapra rendesen neki állnak az evésnek, s azután vigan fogyasztják az eléjük adott eleséget. A mint az evést megszokják, azonnal tiszta friss viz is adandó elébök, mely azonban nagyon hideg ne legyen. Az anyák itatása után ismét összebocsájtandók, de mielőtt az anyák bejöttek volna, a bárányok a tágas helyre bocsájtva szaladgálni engedtetnek, sőt erre ösztönöztessenek is, hogy a rendes mozgásban részesülhessenek, miáltal a netaláni meghülés is elkerültetik, változván ez idő alatt az istáló légmérséklete a kapu nyitogatása és az anyák kiut léte miatt.

Tapasztalásom szerint felette fontos dolog, hogy az istáló tul meleg ne legyen, valamint kihűteni sem szabad, s a mennyire lehető, az egyenlő légmérséklet fentartandó. Nézetem szerint 14—16 Reamur fok meleg a legczélszerűbb az állatok egészségére.

Magától értetik, hogy a gondos juhásztól igen sok függ a jó eredmény elérésére, mert valamint a gyermeknek szükséges a gondos anyai ápolás, ép ugy megkivánja azt a gyenge, s magával jóformán tehetetlen állat is; különösen az először bárányozott anyáknál igen gyakori eset, hogy elhagyja bárányát, s önmegától eleinte szopni nem engedi, minek oka vagy a csiklandósság, vagy még gyakrabban a tejjel tölt tölgy fájdalmas érzékenysége, ámde ha először a juhász kiszopatja, rendesen dajkálja tovább az anya. Nagyon ajánlom leszoktatni a juhászokat azon káros és felette elterjedt szokásról, hogy a tölgyet ellés után rögtön, még mielőtt a bárány szopott volna, kifejik, s csak azután engedik a bárányt szopni: ez a legtévesebb eljárás, mert épen arra az első megsürüdött tejcseppekre van az ujszülöttnek szüksége, hogy a bélszuroktól megszabadulhasson, mely ha rendszeresen el nem távolittatik idején, többnyire a halálozás bekövetkezését vonja maga után.

A bárányok még csak legelőre nem bocsájtatnak anyáikkal együtt, az istálóban a fentebbi módon tartatnak, s darabonkint annyi szénát és zabot kapnak, mennyit jóizüen elfogyasztani képesek, csak hogy ha a szép csendes és napfényes tavaszi napok beállanak, az istáló ajtók nyitva tartandók, hogy az áldásos friss levegőt lehetőleg élvezhessék. A legelőre kibocsájtás után nem szabad még a gondozásról lemondani, s ha talán a legelő nem nyujtana elég táplálékot a bárányoknak, naponta legalább egyszer, — például a deleléskor — abrakot adni el ne mulasszuk.

Szükséges továbba a sózásról is gondoskodni, mely legczélszerűbben akként történik a bárányoknál, ha vagy a takarmányos jászolba, vagy pedig a kötélen függő deszka kosárkába tesszük a kősót, melyet ha van, naponta kátránynyal vonunk vékonyan be, mert igy az emésztésre még inkább ingerli a gyomrot, mint a tiszta só.

Ha a bárányok a négy hónapos kort elérték, anyjuktól elválaszthatók, ámde ekkor, még a legdusabb legelő mellett is czélszerü az első két hétben egy kis abrakkal pótolni az anyatejet, hacsak egy ötöd vagy hatod liter zabbal is naponként.

Megjegyzem végre, hogy ha a vérhas, hasmenés avagy egyéb betegségek lépnének fel a bárányok között, semmiféle orvosság sem használ, legalább én még hasznát nem tapasztaltam, pedig ugy aleopatice mint homeopatice tettem kisérleteket, hanem sikeresnek bizonyult az anyáknáli takarmány változtatás, mi által el lehet érni akár a bővebb, akár a szükebb tejelést, ugy szintén a tejnek kellő ritkaságát, sőt végső esetben az anyának adjunk be gyógyszert s igy hassunk a bárányra, mely ezt a tejben megkapja, s előidézendi a kivánt hatást, de legvégre is tartsuk meg szigoruan ugy az étrendi, mint egyéb egészségi szabályokat, mert sokkal könnyebb a bajt távol tartani, mint ha fellépett, azt kiküszöbölni!

Zlinszky István.

A „KELET“ magán táviratai.

Feladatott **Budapesten** mar. 10. 10 ó 30 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra mar. 10. 10 ó 35 p. d. e.

Melikoff hivatalosan jelenti, hogy a pestis teljesen megszünt, de az óvintézkedések fenntartatnak.

Szeged veszedelme folyton nő, éjfél óta nincs tudósitásunk; mindenfelé a forgalom az ár által elvágva, a város a viztől egészen körülvéve, a kiöntött viz 15 hüvelykkel magasabb, mint a Tisza, Dorozsma uszik. Az alföldi vasuttöltés szinéig van a viz, Mátyé felé átvágatván a töltés, erre ömlik a viz. Az orosházi kubikolók és katonák rendkivüli erőfeszitéssel dolgoznak.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Patti Carlotta
hangversenyére az előjegyzett jegyek már kiválthatók
Stein János
zenemü-kereskedésében.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218—5) (217—300)

Elsinger M. J.
Bécs, Neubau 2. Zollergasse,

Véljesnyvé — Ajánljuk — védve

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2

császár kir. hadügyminisztérium, ő felsége: haditengerésze és — számos jótékony intézet sat. szállítói
császár. királyi szabadalmazott gyárának
legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit,
kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelméit.

eső köpenye, kocsitakarók, ágybetétek, sátorkelmék

218./a. 91. — 1879. (97) (1—3)

Pályázat.

A nagyszebeni kir. rom. kath. Terézárvaházban 600 frt óvadékos és 650 frt évi fizetéssel, szállással, nyugdijjal összekötött számvivői állomásra alattirt hivatalnál, **1879. április 5-ig pályázat nyittatik**. Kolozsvártt az erd. rom. kath. Status Igazgató Tanácsának 1879. március 4. tartott üléséből.

PÁLL SÁNDOR, alelnök s. k.

Ifj. FILKER ELEK, titkár s. k.

Füstölt lazacz-heringek,

igen kitünő és tartós, 5 kilós rakaszokban mintegy 40 darab 2 frt, 3 rakasz 5 frt 55 kr, bérmentve (vitel dijment) az osztrák-magyar birodalom valamennyi vidékére, postautánvétel mellett. Az osztrák-magyar beviteli vám kilójától 2 kr.

MOHR A. L.
Ottensen, Hamburg mellett. (1—1)
(96)

Bérbe adó.

A kolozsvári ev. ref. egyház és főtanoda piaczsori 22 sz. alatti nagylábashházának Plihál Ferencz által birt része, **1879. április 24-től, három egymásután eső évre.** Feltételek láthatók Kálinka Vincze kereskedésében. Az árverezés a helyszinén **f. év március-hó 18-kán d. u. 2 órakor** fog megtartatni. (90) (2—3)

Tanács és segély azok számára,

a kik szemgyengeségben szenvednek, s főleg megerőltetett tanulás és fárasztó munka által szemöket elrontották.

Ifju korom óta meg volt nekem is az a rosz szokásom, hogy az éj csöndét választám tudományos munkákra. Ez, valamint sok fáradságos optikai és finom mathematikai munkálat által szemeim annyira meggyengültek, hogy annyival inkább félhettem teljes megvakulástól, mert folytonos gyuladási hajlam állt be, a mely a leghiresebb orvosok évekig tartó gyógyitásával is daczolt. E szomoru körülmények közt sikerült egy szert találnom, a melyet már 40 év óta a legjobb sikerrel használok. Nem csak azon tartós gyuladást szüntette tökéletesen meg, hanem visszaadá szemeimnek is teljes erejét és élességét, ugy hogy most 75 éves koromban szemüveg nélkül olvasom a legapróbb irást is, s mint fiatal koromban a legjobb látásnak örvendek. Ugyan-e kedvező sikert tapasztaltam másoknál is, a kik közt többen voltak, a kik a legélesebb pápaszem segélyével sem voltak képesek hivatásukat teljesitni. Ezen szer kitartó használata után eldobták a szemüve et s szemeik azelőtti élességét visszanyerték. E **mosdó szer** egy illatos szesz, a melynek alkatrészeit az ánizsnövény képezi. Nem tartalmaz sem drasticumokat, sem fém vagy más veszélyes részeket s Erdélyben **valódi** minőségben **TEUTSCH J. B.-nél Segesvártt** kapható. Nagy üvegét 2 frt 40 kron, a kissebbet 1 frt 80 kron o. ért. használati utasitással. Azt tanácslom tehát a szenvedőknek, hogy hozassák meg e szeszt, mert egy üveg soká elég használatra, s csak csekély adag folyóvizzel vegyitve kis fehér folyadékot ad, a melylyel reggel és estve, valamint fárasztó munka után kell **a szem környékét megmosni**. A siker igen jótékony és üde s egyuttal az arczbőr frisseségét is emeli. Örülni fogok, ha általa főleg azokon lesz segitve, a kik ernyedetlen munkásság mellett az igazság világának föllelésében, szemök világát veszélyeztetik. E szer használata folytán a fiatalságnál annyira divatossá vált elferditő szemüveg hordásnak is elejét vehetni, a mely a legtöbb esetben inkább rongálja mint erősiti a szemet. A szemüveg csak a szem hibás szervezetén segithet, de egészséges, vagy elgyengült szemeket soha sem erősithet, vagy gyógyithat meg. (56) (2—*)

A hires dr. **Romershausen-féle szem-lél** mindig készen kapható és pedig:

Egy kis üveggel 1 frt 80 kr., egy nagy üveggel 2 ft 40 kr. o. é.

TEUTSCH J. B. raktárában **Segesvártt**.

Elárusitók nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedést kapnak.

(429—37) (9—*)

China-szőrp.

Párisi gyógyszerész Grimault és társának vastartalmú China-szőrpe, a két legjobb zsongitó szert foglalja magában, melyet a gyógyászat ismer, t. i. a china-héjat, a legjobb erősitő szert, s vasat, a vér egyik főelemét. Ez az a párisi orvosok által leggyakrabban ajánlt szer, hölgyeknek és fiatal leányoknak, a kik gyomorbajban, sápkórban, fehérfolyásban, vagy rendetlen tisztulásban szenvednek. Gyermekek, aggok és oly egyének számára, a kik vérszegénységben vannak, kitünő hatásu, étvágyat csinál, elősegiti az emésztést, s visszaadja a vér természetes szinét.

---

(87) (5—5)

ÉRTESITÉS.

Az épitkezési évad közeledtével ez alkalommal is mint már számos évektől óta, az első küldemény kiváló minőségéről általánosan elismert valódi

Perlmoosi Portland Cement és Kufsteini hydraulikus mész

megérkezvén, nagyobb mennyiségü bevásárlás által azon kellemes helyzetbe vagyok, hogy egész hordó vételnél

a Perlmoosi Portland Cementnek 100 kilogrammját 7 frtért
és a Kufsteini hydraul mésznek 100 „ 4 frtért

készpénz fizetés mellett árusitom el.

Midőn még jól berendezett

vas- és fűszer raktáromat

a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom, kérem minél gyakoribb megrendelését

teljes tisztelettel
Dietrich Sámuel
Kolozsvártt.

Legujabb könyvek.

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt kaphatók következő épen most megjelent legujabb művek.

A magyar emigrátio a keleten.
Irta VERESS SÁNDOR, mérnök. Két kötet. Ára 3 frt 50 kr.

Államintézményeink és a kor igényei.
Irta SCHWARCZ GYULA. Ára 6 frt.

Béla futása
Hősköltemény XV énekben. Irta Dr. SZABÓ DÁVID.
Ára 2 frt.

Utmutatás a tápszerek, edények, szövetek és egyéb háziczikkek orvosrendőri vizsgálatára,
Orvosok, gyógyszerészek és rendőri közegek számára irta GALLIK GÉZA.
Ára 1 frt 80 kr.

Baka levelek a boszniai hadjáratból.
Irta SASVÁRI ARMIN, Mollináry baka.
Ára 60 kr.

Shakespeare jellemképei.
Ujabb tanulmányok. Irta BRANKOVICS GYÖRGY. Ára 2 frt 40 kr.

Politikai tűkördarabok.
Irta ZSOMBOR. Ára 1 frt.

Trévannes Jakab.
Franczia regény. Irta VINCENT JAKAB Ára 80 kr.

Az erdélyi nemes fém-bányászat jelene s jövője.
Irta LUKÁCS LÁSZLÓ. Ára 60 kr.

Jön a rozson át.
Regény. Irta MATHERS B. HELÉN. Angolból forditotta Zichy Camilla. Három kötet. Ára 2 frt 40 kr.

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt kapható:

Az ujonczozásra vonatkozó összes miniszteri rendeletek gyüjteménye 1870—79.

Összegyüjtötte és kiadja BONIS ISTVÁN Kolozsmegye főjegyzője.

Azon hiány — melyet a katonaügyi rendeletek szétszortsága miatt, — a katona-ügyekkel foglalkozó tisztviselők és sorozó bizottsági polgári elnökök éreznek, eléggé indokolja ezen gyüjtemény sajtó alá bocsátását.

A 324 lapra terjedő n. 8-ad rétü mű **ára 2 forint**, s folyvást kapható STEIN JÁNOS könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

Vidékre 2 frt 10 kr. utalvány általi beküldésnél bérmentve.

Egy füzet ára 30 kr.

MAGYAR LEXIKON.

MEGJELEN FÜZETEKBEN.

Egy—egy kötet 10 füzetből áll.

Eddig már 21 füzet jelent meg
és folyvást kapható csupán
STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

Egy füzet ára 30 kr.

Posta-szabadalommal 35 kr.

Stein János zeneműkereskedésében Kolozsvárt nagy választékban kapható LISZT FERENCZ és gr. ZICHY GÉZA zeneszerzemányei és zeneművei zongorára BAL KÉZRE.

(98) (1—*)

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.